

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Crediderítne Aristoteles Deum agere ex neceßitate naturæ, an potius
liberè. disput. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

liberè, id posset esse satis, ut ex ipsius directione natura ageret propter finem: necessariò tamen à prima causa intentum, dum necessitate naturæ per intellectum & voluntatem rebus esse conferret.

DISPUTATIO II.

Crediderint Aristoteles Deum agere ex necessitate naturæ, an potius liberè.

Quicquid Caietanus in illa sua quaestione de infinitate Dei dixerit, dicendum est cum Scoto in 1. d. 8. q. 5. Marfilio in 1. q. 42. & 44. Ferraricensi 2. contra gentes c. 23. Ochamo & Gabriele in 1. d. 43. Gregorio d. 42. Dominico à Soto 8. Physicorum q. 1. & cum plerisque aliis, Aristotelem arbitrari fuisse Deum agere ex necessitate naturæ, & non liberè, idè què cum Aristotele affirmasse Commentatorem 8. Physicorum libro. Credidit quidem Aristoteles Deum agere per intellectum & voluntatem: quandoquidem 1. Physicorum ostendit, naturam agere propter finem ex directione primæ causæ: quod non esset, nisi arbitraretur Deum autorem esse naturæ per intellectum & voluntatem: attamen existimavit non agere liberè per voluntatem, sed ex necessitate naturæ. Potissima ratio, qua uterque videtur motus, adducta atque dissoluta fuit q. 9. art. 1. Intellegere enim non valuerunt, quomodo Deus per se solum producere aliquid de nouo inceperit sine mutatione aliqua in ipso facta, saltè per voluntatem.

Deum agere ex necessitate naturæ Aristoteles non ait.

Quòd autem mens Aristotelis fuerit Deum agere ex necessitate naturæ, ex eo facillè patet: quod cum assererit, mundum habere esse à Deo (sine nouitate tamen essendi) si credidisset Deum agere liberè, utique neque asseruisset, neque putasset se demonstrasse, mundum & generationes rerum fuisse ex æternitate: quippe cum vtrumque pendat ex libera voluntate Dei: qua de causâ facillè cognouisset, non posse rationibus naturalibus id probari, quod sufficienter se demonstrasse putauit. Quòd autem asseruerit, mundum sine nouitate essendi habuisse esse à Deo manifestum est. Primò, quoniam aliàs, neque asseruisset naturam agere propter finem, neque 11. Metaphy. Deum finem mundi vniuersi constituisse, neque 8. Physicorum, & 2. Metaph. affirmasset æternorum esse causam æternam, neque 1. de celo c. 9. docuisset, à Deo pendere vitam, & esse aliorum tamquam à fonte vnde esse deriuatur, aliis quidem exactius & perfectius, aliis verò obscurius, & minus perfectum. Secundò, quoniam 8. Physic. textu 52. & 53. Ex eo, quod primum mouens omni profus mutatione careat, ac proinde semper in se ipso sit in eadem dispositione, colligit mundum semper emanare ab eo eodem modo, Deumque semper mouere eodem modo cælum, ac proinde tam mundum, quam motum cæli, fuisse ex æternitate, diuersitatemque, quam in his rebus inferioribus cernimus, provenire ex dissimilitudine, ac diuersitate partium orbium cælestium, qua diuersimodè alio atque alio modo influunt, & applicantur per motum, ut ibidem fuis explicauimus. Multa alia reperies in Aristotelis doctrina, que testantur eum existimasse Deum agere ex necessitate naturæ, neque posse producere aliquid de nouo, nisi interuentu causarum secundarum. Quòd si Aristoteles credidit humanum animum à solo Deo produci, non putauit posse ab eo produci, nisi in materiam ritè dispositam: quare cum ex tempore interuentu causarum secundarum disponatur, ex tempore etiam credidit produci à Deo agente ex necessitate naturæ, idque propter

Anima vniuersalis produci ex se. pro à Deo, & Deo agente necessario quando in Aristoteles non sentiat.

Molina in D. Thom.

A dependentiam productionis illius à materia, quæ ex tempore disponi solet.

Potissimum argumentum quod contra hanc nostram sententiam confici potest, illud est. Quod Arist. 8. Physic. cap. ultimo ostendit Deum esse infinitæ potentia, & ob id esse expertem magnitudinis: si autem simul crederet agere ex necessitate naturæ, censeret mouere primum mobile in non tempore: quippe cum virtus infinita agens ex necessitate naturæ, cum agat totum quod potest, necessariò moueat in non tempore.

Argum.

Ad hoc tamen argumentum dicendum est, in primis non satis constare quid sibi voluerit eo loco Aristoteles, cum tam infirmam rationem attulerit ad probandum Deum esse potentia infinita. Deinde dicendum, nullum esse absurdum concedere, Aristotelem non attendisse ad absurdum illud, quod ex vtraque assertionem sequebatur, in quarum tamen altera turpiter errauit.

Dissoluitur.

Illud verò animaduertendum est, contradictionem apertam inuoluere, Deum esse non solum infinitæ potentia, sed etiam eo modo omnipotentem, quo eum omnipotentem esse demonstrauimus q. 2. art. 3. in iis, quæ post quartam rationem adieciimus, quo item eum omnipotentem esse affirmat fides Catholica, & agere ex necessitate naturæ. Inde enim sequeretur producere infinitum, atque infinita: efficeret enim in quocumque instanti, tum quantam magnitudinem singulorum indiuiduorum corporis, tum quantam multitudinem rerum corporearum & spiritualium ex sua omnipotentia posset efficere: talis autem magnitudo, & multitudo esset infinita: si namque esset finita, adhuc in eodem instanti posset efficere maiorem, cum possit syncategorematicè, ut vocant, producere infinitam, ac proinde non efficeret quãtam magnitudinem ac multitudinem posset: ac efficere infinitam magnitudinem, multitudinemve rerum, contradictionem implicat, vt 3. Physicorum ostendimus. Præterea diuideret continuum in omnem suam partem, quod ibidem ostendimus contradictionem implicare. Consecutio probatur, quoniam in quouis temporis puncto efficeret omnes diuisiones in continuo, quas in eo temporis puncto posset efficere, at, infra omnes, non efficeret omnes, quas potest facere, quia datis quibuscumque infra omnes, adhuc posset plures efficere. Præterea esset motus in rerum natura, quandoquidem id contradictionem non implicat, & simul nullus esset motus, eò quòd Deus agens ex necessitate naturæ applicaret suam infinitam potentiam ad mouendum quoduis mobile quocumque motu posset moueri, ac proinde mutaret illud in non tempore. Denique conseruaret res in eodem instanti, & eas in nihilum redigeret, cum neutrum seorsim repugnaret, ac proinde res essent & non essent, quod contradictionem implicat. Contradictio ergo est manifesta, Deum esse tantæ potentia, quanta re vera est, ac fides Catholica docet, & agere ex necessitate naturæ.

Dei esse omnipotentem, & ex necessitate naturæ agere potest.

C

D

E

F

ARTICVLVS V.

Vtrum voluntatis diuinae causa designari possit.

In quaestione proposta sermo est, tum de acta voluntatis diuina, ut terminatur ad obiecta volita, tum de causa propriè sumpta. Diuina namque voluntatis, licet nulla omnino designari causa possit: eò quòd nullius comparatione

Voluntatis diuinae causa esse nequit, ratio tamen potest.